

Nowa humanistyka

Karta opisu przedmiotu

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Kulturoznawstwo	Cykl dydaktyczny 2026/2027	
Specjalność Nowe technologie w projektowaniu kultury	Kod przedmiotu HKLTTIS.II1.17937.26	
Jednostka organizacyjna Wydział Humanistyczny	Języki wykładowe polski	
Poziom kształcenia Studia magisterskie II stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów Stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty specjalnościowe	
Profil studiów Ogólnoakademicki	Przedmiot powiązany z badaniami naukowymi Tak	
Koordinator przedmiotu	Katarzyna Skowronek	
Prowadzący zajęcia	Katarzyna Skowronek, Albert Leśniak	
Okres Semestr 1	Forma zaliczenia Egzamin	Liczba punktów ECTS 4
	Forma prowadzenia i godziny zajęć Wykład: 14 Ćwiczenia audytoryjne: 14 Ćwiczenia laboratoryjne: 14	

Cele kształcenia dla przedmiotu

C1	1. zapoznanie studentów i studentki z podstawowymi nurtami, zwrotami i kierunkami badawczymi w obrębie tzw. nowej humanistyki.
C2	2. przekazanie wiedzy z zakresu m.in.: humanistyki cyfrowej, humanistyki zaangażowanej, humanistyki kognitywnej, humanistyki artystycznej i posthumanistyki/transhumanistyki.
C3	3. uświadomienie studentom problemów współczesnej humanistyki w zmieniającym się klimatycznie, demograficznie, kulturowo, technologicznie etc. świecie

Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Efekty w zakresie	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedzy - Student zna i rozumie:			
W1	nowe paradygmaty i trendy badawcze we współczesnej humanistyce	KLT2A_W01, KLT2A_W02, KLT2A_W05, KLT2A_W07	Kolokwium, Egzamin
W2	najważniejsze problemy współczesnej kultury, jej technologiczne, klimatyczne, geopolityczne uwarunkowania	KLT2A_W01, KLT2A_W06, KLT2A_W10	Kolokwium, Egzamin, Przygotowanie i przeprowadzenie badań
Umiejętności - Student potrafi:			
U1	interpretować współczesne zjawiska kulturowe przy pomocy terminologii różnych nurtów funkcjonujących w ramach nowej humanistyki	KLT2A_U03, KLT2A_U04, KLT2A_U05, KLT2A_U06	Kolokwium, Egzamin, Przygotowanie i przeprowadzenie badań
U2	samodzielnie formułować dłuższe wypowiedzi (ustne i pisemne) na tematy związane z nowymi zjawiskami w naukach humanistycznych	KLT2A_U01, KLT2A_U03, KLT2A_U07, KLT2A_U08	Kolokwium, Egzamin
Kompetencji społecznych - Student jest gotów do:			
K1	dyskusji na temat istotnych problemów kulturowych w powiązaniu z nową humanistyką	KLT2A_K01, KLT2A_K02, KLT2A_K03	Kolokwium, Egzamin
K2	aplikacji wiedzy humanistycznej w rozwiązywaniu problemów współczesnej kultury	KLT2A_K04, KLT2A_K06, KLT2A_K07, KLT2A_K08	Kolokwium, Egzamin, Przygotowanie i przeprowadzenie badań

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

- interdyscyplinarność i transdyscyplinarność badań humanistycznych - nowy ogląd zjawisk kulturowych, społecznych etc.; humanistyka wieloparadygmatica;
- nowe instrumentarium badawcze (big data, sztuczna inteligencja, oprogramowanie komputerowe), humanistyka cyfrowa;
- zastosowanie nauk humanistycznych w praktyce, wykorzystanie odkryć i wniosków w celu rozwiązywania problemów społecznych i kulturowych (humanistyka zaangażowana);
- związki humanistyki z naukami poznawczymi i psychologicznymi (humanistyka kognitywna);
- posthumanistyka; holistyczne ujęcia człowieka; człowiek w środowisku kulturonatury.

Nakład pracy studenta

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane aktywności
-------------------------------	---

Wykład	14
Ćwiczenia audytoryjne	14
Ćwiczenia laboratoryjne	14
Przygotowanie do zajęć	28
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	28
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2
Dodatkowe godziny kontaktowe	5
Przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	14
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 119
Liczba godzin kontaktowych	Liczba godzin 42

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
1.	Treści wykładów: 1-2. Czy jest nowa humanistyka? - genezy, napięcia, spory; wielowymiarowość i wieloparadygmatyczność współczesnej humanistyki. Jak się rozwija humanistyka? Paradygmaty i zwroty. Humanistyka klasyczna a nowa humanistyka. Zwroty: etyczny, afektywny, performatywny, przestrzenny, somatyczny, topograficzny i inne. Nowa humanistyka jako pole zaangażowania, aktywizmu i wrażliwości. Humanistyka w kryzysie. Kryzys nauki i kryzys humanistyki. Neoliberalizm w nauce i jego krytyka.	W1, U2, K2	Wykład, Ćwiczenia audytoryjne
2.	3. Humanistyka cyfrowa i jej komponenty; nowe formy wiedzy. Big data a interpretacja. Cyfrowe archiwa, AI w naukach humanistycznych. Estetyki interfejsu.	W1, W2, U1, K2	Wykład, Ćwiczenia audytoryjne, Ćwiczenia laboratoryjne
3.	4. Nowa humanistyka jako praktyka (polityczna). Dekolonizacja wiedzy. Krytyka feministyczna. Głosy mniejszości. Humanistyka krytyczna, "ratownicza", zaangażowana. Humanistyka jako troska, humanistyka jako opór. Narracje przyszłości - nadzieja i strach. Humanistyka w działaniu - edukacja, sztuka, aktywizm. Nowa humanistyka a kryzys antropocenu.	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia audytoryjne

Lp.	Treści programowe	Efekty uczenia się dla przedmiotu	Formy prowadzenia zajęć
4.	5. Humanistyka kognitywna; związki współczesnej humanistyki z naukami psychologicznymi i biologicznymi; humanistyka afektywna (afekt i cielesność zamiast słowa i tekstu); ciało - jako medium, środek poznania, obiekt polityczny etc.; afekty - jako kategorie analityczne;	W1, W2, U1, U2, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia audytoryjne
5.	6-7. Posthumanistyka; związki humanistyki z naukami biologicznymi; humanistyka ekologiczna; krytyka antropocentryzmu ; człowiek - zwierzę - przedmiot - środowisko; filozofia ekologii	W1, W2, U1, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia audytoryjne

Informacje rozszerzone

Metody i techniki kształcenia :

Dyskusja, Kształcenie zdalne, Studium przypadku (ang. case study), Praca z materiałem źródłowym, Mini wykład, Wykład

Rodzaj zajęć	Metody zaliczenia	Warunki zaliczenia przedmiotu
Wykład	Egzamin	ocena pozytywna z egzaminu pisemnego
Ćwiczenia audytoryjne	Kolokwium	ocena pozytywna z pisemnego kolokwium
Ćwiczenia laboratoryjne	Przygotowanie i przeprowadzenie badań	ocena pozytywna dotycząca wykonanego przez każdego studenta badania w ramach metod komputerowych wykorzystywanych w humanistyce

Dodatkowy opis

brak

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu

Student ma prawo do poprawy oceny z kolokwium (w wyznaczonym II i III terminie przez prowadzącego zajęcia); student ma prawo do poprawy pracy projektowej (w wyznaczonych przez prowadzącego te zajęcia terminach i na warunkach przez niego określonych)

student ma prawo do poprawy oceny z egzaminu pisemnego (w II i III terminie)

warunkiem przystąpienia do egzaminu pisemnego są pozytywne oceny z ćwiczeń i zajęć laboratoryjnych

Sposób obliczania oceny końcowej

Aby otrzymać pozytywną ocenę końcową, należy zdobyć trzy pozytywne oceny: z egzaminu, z ćwiczeń i z zajęć laboratoryjnych

Ocena końcowa jest wyliczana na podstawie poniższych wag:

$$OK = 0,5 OE + 0,25 OC + 0,25 OL$$

jeśli w pierwszym terminie z egzaminu jest ocena niedostateczna (negatywna) a w drugim ocena pozytywna , to obie wliczają się do oceny końcowej (jako średnia z tych dwóch ocen)

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach

student ma obowiązek odrobienia nieobecności na zasadach określonych przez prowadzącego ćwiczenia i zajęcia laboratoryjne (np. krótki esej dotyczący materiału dyskutowanego w czasie zajęć)

Wymagania wstępne i dodatkowe

brak

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa

1. Obecność na wykładach jest nieobowiązkowa.
2. Obecność na ćwiczeniach jest obowiązkowa (możliwe są dwie nieobecności bez usprawiedliwienia w semestrze).
3. Obecność na zajęciach laboratoryjnych jest obowiązkowa (możliwe są dwie nieobecności bez usprawiedliwienia w semestrze).

Literatura

Obowiązkowa

1. Bielik-Robson, A. (2017). Nowa humanistyka: w poszukiwaniu granic. *Teksty Drugie*, 1, 146-162.
2. Czaplinski, P., Nycz, R., Antonik, D., Bednarek, J., Dauksza, A., Misuna, J. (red.). (2017). Nowa humanistyka. Zajmowanie pozycji, negocjowanie autonomii. Warszawa: IBL PAN.
3. Kłosiński, K. (2021). Humanistyka nowa. *Teksty Drugie*, 2, 139-152.
4. Rosi Braidotti, Posthumanistyczna podmiotowość relacyjna i polityka afirmatywna, "Machina Myśli" 2018

Dodatkowa

1. Markowski, M.P. (2013). Polityka wrażliwości. Wprowadzenie do humanistyki. Kraków: Universitas.
2. Marzec, A. (2021). Antropocień. Filozofia i estetyka po końcu świata. Warszawa: PWN
3. Nycz, R. (2017a). Kultura jako czasownik. Sondowanie nowej humanistyki. Warszawa: IBL PAN
4. Rutkowski, M. (2021). Co bada i czemu służy onomastyka? Kilka refleksji w kontekście nowej humanistyki. *Prace Językoznawcze*, 23(2), 31-41.
5. Tabaszewska, J. (2022). Humanistyka służebna. Negocjowanie pola i budowanie autonomii w dobie kryzysu. Warszawa: IBL PAN.

Badania i publikacje

Publikacje

1. 2013 – Nowa duchowość w kulturze popularnej. *Studia tekstologiczne*, Kraków: Libron (współautor Z. Pasek).
2. Onomastyczna analiza dyskursu (współautor: Mariusz Rutkowski), 2020, Kraków: Wydawnictwa AGH.
3. Socjologia krytyczna i lingwistyka krytyczna wobec nierówności płciowych w społeczeństwie informacyjnym (współautor: Katarzyna LESZCZYŃSKA), W: *Wyobrażone, przeżyte i przedstawione : księga jubileuszowa dla Profesora Janusza Muchy / red. Łukasz Krzyżowski, Katarzyna Leszczyńska, Maria Szmeja. — Kraków : Zakład Wydawniczy »NOMOS«, 2019. S. 326-342.*
4. *Wolność i wierność. O roli „zwrotów” w humanistyce i naukach społecznych (współautorka K. Leszczyńska), [w:] Performatywne wymiary kultury (współredaktorka K. Leszczyńska), Kraków, Libron, 2012, s. 9-25.*
5. *The onomastic discourse analysis (współautor: Mariusz Rutkowski), Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF: Philologiae ; 2019, vol. 37 no. 1, s. 47-60.*
6. *Kultura konsumpcji – kultura terapii. Studia językoznawcze, 2016, Kraków: Libron.*
7. *Dyskurs a zwrot kulturowy (cultural turn) — [Discourse and the cultural turn] / Katarzyna SKOWRONEK // W: Lingwistyczne badania nad dyskursem : kompendium / red. Waldemar Czachur, Artur Rejter, Marta Wójcicka. — Kraków : UNIVERSITAS, 2024. — S. 33-47.*

Kierunkowe efekty uczenia się

Kod	Treść
KLT2A_K01	Zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności na poziomie zaawansowanym i rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju dorobku zawodowego.
KLT2A_K02	W sposób pogłębiony interpretuje nowe idee i wykazuje się przedsiębiorczym myśleniem i działaniem.
KLT2A_K03	Na podstawie wszechstronnej i twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania i sięga po opinie ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.
KLT2A_K04	Samodzielnie podejmuje i inicjuje działania na rzecz rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych.
KLT2A_K06	Rozumie w sposób pogłębiony problematykę etyczną związaną z pracą naukową i zawodową. Przestrzega i rozwija jej zasady i nakłania innych do działania na rzecz przestrzegania tych zasad.
KLT2A_K07	Wykazuje motywację do zaangażowanego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym i samodzielnie inicjuje działania na o charakterze publicznym i społecznym.
KLT2A_K08	Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata i podejmuje .
KLT2A_U01	Wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i wykorzystuje informacje ze źródeł drukowanych i elektronicznych na poziomie zaawansowanym.
KLT2A_U03	Czyta i interpretuje tekst filozoficzny, socjologiczny, antropologiczny oraz źródła historyczne na poziomie zaawansowanym.
KLT2A_U04	W sposób wszechstronny rozpoznaje, interpretuje i przeprowadza krytyczną analizę dzieła literackiego, filmowego, plastycznego, muzycznego i teatralnego z zastosowaniem odpowiednich metod i narzędzi, w celu określenia ich znaczeń dzieła, jego oddziaływania społecznego oraz miejsca w procesie historyczno-kulturowym.
KLT2A_U05	Poprawnie stosuje poznaną rozszerzoną terminologię kulturoznawczą.
KLT2A_U06	Wykrywa złożone zależności między procesami społecznymi, cywilizacyjnymi i kulturowymi posługując się właściwymi dla kulturoznawstwa metodami i narzędziami w tym zaawansowanymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi.
KLT2A_U07	Posługuje się złożonymi strategiami argumentacyjnymi i potrafi prowadzić debatę.
KLT2A_U08	Potrafi sformułować i uzasadnić tezy w wypowiedziach pisemnych i ustnych w języku polskim i obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
KLT2A_W01	Posiada pogłębioną wiedzę o obszarach będących przedmiotem badań kulturoznawczych.
KLT2A_W02	Ma pogłębioną wiedzę o tym, jakie miejsce wśród nauk humanistycznych, społecznych i nauk o sztuce zajmuje kulturoznawstwo oraz potrafi scharakteryzować jego przedmiotową i metodologiczną specyfikę.
KLT2A_W05	Na poziomie zaawansowanym posiada aktualną i wszechstronną wiedzę oraz potrafi wskazać najważniejsze i najnowsze osiągnięcia badawcze, interpretacyjne i metodologiczne w kulturoznawstwie jako dyscyplinie naukowej.
KLT2A_W06	Zna i rozumie zaawansowane metody analizy i interpretacji zjawisk kulturowych.
KLT2A_W07	Wszechstronnie zna główne kierunki rozwoju kulturoznawstwa
KLT2A_W10	Zna i wszechstronnie rozumie rolę refleksji filozoficznej, społecznej i historycznej w kształtowaniu kultury.